

Rapport

deputaten predikantszaken

Inhoud

1.	Inleiding	3
2	Bemensing	3
3	BSO en TLO	4
4	Predikant voor het leven? – Predikant in deeltijd?	5
5	Schoenmaker, blijf bij je leest	5
6	Landelijke pool	6
7	Commissie van Zes	6
8	Cijfers	6
9	Concept-besluittekst	7
	 Bijlage 1 - Samenstelling deputaatschap predikantszaken	 8

1. Inleiding

Hierbij presenteren we als deputaten predikantszaken (PZ) ons jaarrapport 2018-2019 aan u. Samen met het vertrouwelijke jaarrapport 2017-2018 vormt dit onze rapportage sinds uw voorgangster ons medio 2017 benoemde. Voor de ontstaansgeschiedenis van het deputaatschap predikantszaken verwijzen we naar ons jaarrapport 2017-2018. De huidige samenstelling van het deputaatschap is na te lezen in Bijlage 1.

Sinds 10 december 2018 maken deputaten PZ ook deel uit van de Raad van Advies in predikantszaken. Alle spelers in het veld van predikantszaken houden elkaar daar op de hoogte van elkaars activiteiten: de Theologische Universiteit Kampen (TUK), Vereniging voor emeritaatsvoorziening binnen de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (VSE), Steunpunt KerkenWerk (SKW), Predikanten Vereniging (PV), deputaten advies en bijstand (A&B), Nederlands Gereformeerde Instelling Arbeidszaken (NGA), deputaten Predikantszaken (PZ). We ervaren het overleg als uiterst zinvol. We hopen dat u als GS onze deelname aan de RvA ook wilt formaliseren. We hebben (delen van) dit rapport ook gedeeld met onze gesprekspartners. Zoals u zult merken zijn bepaalde passages in de rapporten identiek.

We beginnen maar met wat ons heel hoog zit: er zijn teveel spelers in predikantenland aan het werk. Met het risico dat we tegen elkaar uitgespeeld worden of langs elkaar heen werken. Een ander risico is dat hulp- en adviesvragende instanties gaan shoppen onder de diverse hulp- en adviesgevers. We opteren voor een sterke vereenvoudiging van de regelgeving op predikantengebied. Er zijn nu teveel instanties met dezelfde zaken bezig.

Zo mogelijk: minder 'deputaatschappen', heldere afbakening van de bevoegdheden en duidelijkheid over 'welk recht geldt'.

Mocht het u niet lukken tot een vereenvoudiging te komen, dan pleiten wij voor een duidelijk organogram: welke organisatie in predikantenland wordt wanneer ingeschakeld en door wie; voor de plicht om de andere spelers in predikantenland te informeren en te rapporteren wat gedaan is voordat een volgend gremium zich ermee inlaat.

2 Bemensing

Het overzicht van alle werkzaamheden (zie vertrouwelijke rapport) laat zien dat het fijn is, dat we in alle classes deputaten hebben. Omdat deputaten PZ krachtens hun opdracht (GRP B3.2) vooral met theologisch-inhoudelijke en kerkrechtelijke zaken bezig zijn, ligt het voor de hand dat er voor de bemensing van dit deputaatschap vooral naar predikanten wordt gekeken.

Toch is én bij de kerkelijke onderzoeken én bijvoorbeeld voor onze taak op gebied van GRP G3.10 gebleken dat ook andere kwaliteiten nuttig en nodig zijn. Om deze algemene opmerking iets te specificeren: Te denken valt aan:

- algemeen juridische kennis/ervaring
- kennis/ervaring burgerlijk arbeidsrecht
- kennis/ervaring (arbeids) psychologie.

Overigens heeft de Commissie van Zes (zie hieronder) mandaat om bij gebleken noodzaak van een geschiktheidsonderzoek deskundigen in te vliegen.

Misschien kan op het moment van de start van een nieuwe periode (= ter Generale Synode) het best bekeken worden of er voldoende evenwicht is.

3 BSO en TLO

We zijn in deze jaren getuige geweest van heel wat mooie onderzoeken. Maar soms zagen we een classis zoeken naar de juiste invulling of zelfs in onzekerheid over de zin van deze onderzoeken, na de opleiding in Kampen.

De classis Midden-Holland vraagt u het TLO af te schaffen. Dat weten we omdat we van deze brief aan u een afschrift hebben ontvangen. Op een overleg van onze deputaten hebben we een korte brainstorm gehouden over voor- en nadelen van een TLO na een BSO. Om u te dienen nemen we de betreffende passage uit de notulen (dd 15 november 2018) over:

Het TLO wordt als doublure ervaren, of zelfs als een zinloze exercitie na toetsing door TUK en BSO. Ervaringen worden uitgewisseld. We stellen een lijstje plus- en minpunten op ten dienste van commissie kerkelijke onderzoeken en eerstkomende GS:

Plus: TLO is toegespitst op het ambt, terwijl een BSO daar niet naar vraagt; zeker als er langere tijd tussen BSO en TLO zit, wel doen; zinvol om in toekomstige werkkring een geestelijk kennismakingsgesprek te voeren; zo'n gesprek kan ook helpen om helder te krijgen waarin de toekomstige collega begeleiding/ondersteuning nodig heeft; recent hebben de kerken bij vaststelling herziene kerkorde het artikel over het TLO laten staan.

Min: drie toetsingsmomenten kort na elkaar: TUK; TLO; BSO is teveel van het goede; er zit discrepantie tussen de uitdrukking 'geestelijk kennismakingsgesprek' in de classicale regelingen én de benaming 'onderzoek'. Voor een onderzoek kun je zakken, er is zelfs sprake van vetorecht. Kies duidelijk voor of kennismaking of onderzoek.

Het volgende hangt hiermee samen:

Via deelname aan de Werkgroep Kerkelijke Onderzoeken (die bezig is de regelingen van GKv en NGK op elkaar af te stemmen) weten we van een voorstel om voortaan alle kerkelijke onderzoeken wel ten overstaan van classes of regio's te laten plaatsvinden, maar dóór een landelijke commissie. We verwachten dat dit de kwaliteit en de objectiviteit ten goede zal komen. Het BSO blijft (een eigen kerkelijke wegging bij de poort), het TLO wordt nóg meer een kennismakingsgesprek.

Werkgroep Kerkelijke Onderzoeken

Op uitnodiging van de Regiegroep hereniging NGK-GKv werken wij via een afvaardiging uit ons midden mee aan een nieuwe regeling voor de kerkelijke onderzoeken.

Op ons verzoek doet ook een deputaat Kerkrecht mee.

Van NGK-zijde wordt de werkgroep bemand door een paar leden van de Landelijke Commissie Kerkelijke Onderzoeken (LCKO).

Waar zijn we mee bezig?

Met nieuwe regelingen op het gebied van preekbevoegdheid voor studenten en anderen, en regelingen rond beroepbaarstelling en toelating tot het ambt van predikant.

Over een aantal zaken zijn we in gesprek met de TUK, de inmiddels gezamenlijke opleiding in Kampen.

Op dit moment – zomer 2019 – hebben we in goede harmonie al wel een paar belangrijke stappen kunnen zetten, maar e.e.a. is nog niet rijp voor publicatie. Wij zullen onze concepten eerst aan de Werkgroep Toekomstige Kerkorde en de Regiegroep voorleggen. Via die weg zullen ze ongetwijfeld te eniger tijd op de tafels van de Landelijke Vergadering en de Generale Synode terechtkomen.

4 Predikant voor het leven? – Predikant in deeltijd?

Deputaten PZ worden regelmatig geconfronteerd met adviesvragen voor een beroep in deeltijd. We leggen u in dat verband enkele vragen voor:

1. Momenteel is het minimale percentage in deeltijd 50%. Is dit gezien de maatschappelijke ontwikkelingen niet te hoog? Soms konden we bij 30% toch positief adviseren omdat betrokkene nog een tweede deeltijdaanstelling heeft, zodat het totaalpercentage toch boven de 50 % uitkomt.
2. Hoe zit het met art. D8.2c tweede zin GRP inzake het percentage? Kan een predikant met bijzondere taak met een lager percentage volstaan, ook wanneer hij daarnaast geen regulier predikant is?
3. Bij verbintenis voor een bepaald aantal jaren aan een gemeente: als een predikant aan het einde daarvan geen ander beroep heeft, moet hij dan losgemaakt worden? Dat lijkt er wel op.
4. Moet een predikant die voor een beperkt aantal jaren wordt aangesteld niet de toezegging krijgen van een wachtgeld voor het geval hij na afloop van de termijn geen ander beroep heeft?
5. Bij het combineren van twee deeltijdaanstellingen komt nog een ander probleem naar voren. Het zijn twee zelfstandige kerken en een predikant kan normaliter maar aan één kerk verbonden zijn. Hier moet een kerkrechtelijke oplossing voor gezocht worden.

Omdat we steeds vaker hiermee geconfronteerd worden, leggen wij u alvast onze gedachten hierover voor: het verschijnsel deeltijdberoepen is o.i. onvermijdelijk in een samenleving waarin mannen én vrouwen werken en de taken moeten verdelen. Wat ons betreft worden zowel de Kerkorde als de GRP aangepast. Dat betekent:

- niet meer strak vasthouden aan de idee dat het ambt voor het leven is. Het is mooi, wat in KO B14 staat, maar kun je het vanuit de Schrift hard maken? Faalt iemand die om goede redenen iets anders gaat doen (wil gaan doen)? En als het nu gewoon niet 'past', kan iemand die zelf vindt dat het zijn roeping is op basis van dit KO-artikel een plek (blijven) opeisen?
- niet langer eisen dat een deeltijdfunctie alleen kan wanneer het om minstens 50% gaat (zie GRP art D8.2c).

5 Schoenmaker, blij bij je leest

Voor de goede orde stellen we voor in de GRP art.G3.5d toe te voegen:

“Deputaten A&B zullen deputaten PZ schriftelijk laten weten dat zij hun taak beëindigd hebben.”

Nu is het niet altijd duidelijk of A&B dan wel de interkerkelijke geschillencommissie 'klaar zijn', een voorwaarde vóórdat PZ met iets aan de slag mag.

Zoals al in ons jaarrapport 2018 gemeld hebben wij de in GRP G3.10 genoemde taak wel op ons genomen (kijken of er bij eventuele losmaking eerst een geschiktheidsonderzoek nodig is), maar in de praktijk blijkt het nog niet altijd eenvoudig om als deputaten PZ buiten de problemen zelf te blijven (wat nodig is, wil je later onafhankelijk de procedure kunnen beoordelen).

Bij eventuele herverdeling van de diverse taken over één of meer deputaatschappen, zou hier nog eens naar gekeken kunnen worden.

We noemden hierboven de interkerkelijke geschillencommissie. Pas in het werkjaar 2018-2019 hebben we ontdekt dat deze bestaat, met leden uit NGK, CGK en GKV. De bevoegdheden die de GS aan deze commissie heeft toegekend, zijn van invloed op de volgorde van te nemen stappen. Als ergens problemen rijzen tussen predikant en kerkenraad, is niet duidelijk of een kerkenraad eerst dep. A & B of eerst deze IGC moet raadplegen. Ook voor dep PZ is het van belang om te weten wat deze instanties hebben gedaan en al of niet bereikt. Wij betreuren het dat de laatste GS het besluit over de ICG niet heeft meegezonden toen benoeming en instructie met GRP naar ons werden gestuurd. Samen met de in het vorige jaarrapport gemelde omissie m.b.t het geschiktheidsonderzoek (dat overgedragen is van dep. A & B naar dep PZ) en het vergeten om deputaten PZ een budget toe te kennen geeft ook deze derde lacune de indruk dat de synode in de haast om de tafel voor de sluiting schoon te krijgen een aantal draadjes niet heeft afgehecht.

6 Landelijke pool

Nog een knelpunt: we hebben als deputaten PZ in de laatste vergadering (dd 9 mei jl) van de Raad van Advies in predikantszaken (waar wij participeren met VSE, SKW, TUK, PV, A&B en NGA) aangekaart: 55-plussers vragen ons of er niet nagedacht kan worden over een vangnet/landelijke pool voor predikanten die het gemééntewerk te zwaar en te veeleisend vinden, maar hun nog wel degelijk aanwezige energie en ervaring graag elders inzetten.

7 Commissie van Zes

Toen deputaten PZ met veel adviesvragen inzake losmaking werden geconfronteerd, is een aparte commissie van zes deputaten (Commissie van Zes, hierna: CvZ) benoemd die zich op deze vragen heeft geconcentreerd. Vanwege het vertrouwelijk karakter van hun rapportage is dat deel niet opgenomen in dit publieke deel van ons rapport.

Deze commissie is in het leven geroepen om uitvoering te geven aan GRP art.G3.10.

Deze commissie wordt gevormd door de deputaten A.P. Feijen (voorzitter), L.W.de Graaff (secretaris), S. de Bruine, H.T. Cramer, B. Luiten en A.J. van Zuijlekom. Zie het separaat toegezonden vertrouwelijke rapport.

8 Cijfers

Deputaten predikantszaken zijn betrokken geweest bij de volgende situaties:

- beroepbaarstellend onderzoek (BSO) 5x
- toelatend onderzoek (TLO) 5x
- emeritering 13x
- deeltijdberoep 12x
- losmaking 3x
- ontheffing 1x
- onttrekking 1x
- vertrek naar buitenland met bijzondere opdracht 1x
- advies 5x
- colloquium doctum 1x

9 Concept-besluittekst

Materiaal:

1. jaarrapport 2018 van deputaten predikantszaken
2. Jaarrapport 2019 van deputaten predikantszaken
3. De door de GS Meppel in 2017 vastgestelde Generale Regeling Predikantszaken

Besluit 1:

deputaten predikantszaken decharge te verlenen.

Besluit 2:

1. opnieuw deputaten predikantszaken te benoemen, met als taak het kerkverband te vertegenwoordigen conform de generale regeling predikantszaken;
2. zelf twee algemene deputaten te benoemen die dit deputaatschap 'aansturen';
3. via deze algemene deputaten alle classes te vragen zorg te dragen voor de aanwijzing van één deputaat, zodat een classis die advies van deputaten nodig heeft zoveel mogelijk een beroep kan doen op deputaten uit naburige classes; bij vertrek van een deputaat uit een classis zorgt de classis voor een nieuwe deputaat;
4. de algemene deputaten te machtigen in overleg met de classes ernaar te streven, dat naast een aantal predikanten zo mogelijk ook de volgende kwaliteiten in het deputaatschap vertegenwoordigd zijn: algemene juridische kennis/ervaring, kennis/ervaring burgerlijk arbeidsrecht en kennis/ervaring (arbeids) psychologie (dit o.a. met het oog op de uitvoering van GRP G3.10)

Besluit 3:

op grond van de sinds de inwerkingtreding van de GRP in 2017 opgedane ervaring van het deputaatschap én op grond van al langer gaande maatschappelijke ontwikkelingen de volgende artikelen van de GRP aan te passen:

- a. C5.3 - "Voor het traject tot toelating in deze gevallen heeft de Theologische Universiteit een regeling vastgesteld. Deze regeling predikantsmaster.(woord "Model" vervalt);
- b. D8.2c - "het deeltijdpercentage, gerekend voor de reguliere predikantsdienst als bedoeld in artikel B9 KO" (geen vermelding meer van specifieke getallen);
- c. G4.5d - (nieuw, conform G3.5:) wanneer het gaat om een ontheffing naar artikel B20.3 KO waarbij deputaten A&B óf de ICG zijn ingeschakeld, een bevestiging dat déze deputaten hun taak hebben beëindigd;
- d. G4.5 e - de conceptbesluittekst.

Besluit 4:

voor goed overleg én ter voorkoming van het treden in elkaars bevoegdheden ook deputaten predikantszaken een plaats te geven in de "Raad van Advies in predikantszaken".

Besluit 5:

deputaten predikantszaken voor de periode 2021 - 2023 een budget toe te kennen van € 3.300 per jaar (totaal € 9.900).

Bijlage 1 - Samenstelling deputaatschap predikantszaken (stand 1 juli 2019)

classis	deputaten
Appingedam	L.G. Boonstra
Assen	J. Plug
Drachten	M.E. Buitenhuis
Groningen	W.L.de Graaff
Grootevast	H.J.J. Pomp (opvolger van R. Prins)
Leeuwarden	P. Groen
Stadskanaal	A.J. van Zuijlekom
Warffum	J.W. Roosenbrand (opvolger van P. Slager)
Enschede-Zutphen	A.J. Mol
Hardenberg	A.P. Feijen
Hoogeveen	S.H. Poutsma
Kampen	G.J. Tempelman
Ommen	S.de Bruine
Zwolle	G.J. Klapwijk (opvolger van G.J. Slotman)
Alkmaar-Haarlem	H. Bos
Amersfoort	B. Luiten
Amsterdam-Leiden	K.de Vries
Harderwijk	G.W. Slotman
Hattem	L.W.de Graaff
Hilversum	Gj. Oosterhuis
Midden-Holland	A. Koster
Utrecht	E.T. van de Kamp
Arnhem	H.Th. Cramer
Zeeland	G.F. Overweg
Dordrecht-Gorinchem	J.J. Meijer
Hoogvliet	D.J. van Diggele
Noord-Brabant-Limburg	Z. van Hijum (opvolger van J.R. Geersing)
Rotterdam	J.W. Boerma

algemene deputaten PZ

H.R. van de Kamp (secretaris/penningmeester)

A.de Snoo (samenroeper)

Bijlage 2 Lijst van werkzaamheden (vertrouwelijk)

Bijlage 3 Rapport Commissie van Zes (vertrouwelijk)

De bijlagen 2 en 3 worden in een vertrouwelijk rapport separaat aan de synode toegezonden.